

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ В ТУРИЗМІ

Світлана Павлюк

кандидат економічних наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет (Україна)

Туризм відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку України, адже сприяє притоку інвестицій, створенню робочих місць, популяризації культурної спадщини й розвитку інфраструктури. Війна росії проти України значно вплинула на туристичний сектор України: скоротилися туристичні потоки (внутрішній туризм через міграцію населення, мобілізацію та економічні труднощі, а міжнародний — загрози безпеці); руйнування туристичної інфраструктури (чимало закладів розміщення, історичних пам'яток і культурних об'єктів пошкоджено або знищено); закриття повітряного простору (відсутність авіасполучення зупинила в'їзний туризм та ускладнила пересування всередині країни); переформатування туристичного бізнесу (готелі й бази відпочинку приймали переселенців, ресторани працювали на волонтерських засадах); фінансові труднощі (втрата доходів, скорочення персоналу й нестача інвестицій спричинила закриття туристичних компаній).

Цільові групи туристів

- особи, які відчувають труднощі у разі самостійного пересування, одержання послуги, потрібної інформації або орієнтування у просторі;
- особи з інвалідністю; особи з тимчасовим порушенням здоров'я;
- громадяни похилого віку;
- вагітні жінки; маленькі діти й батьки з дитячими візками;
- люди з багажем;
- люди, які мають великий чи малий зріст чи вагу;
- люди, що користуються допоміжними засобами для пересування

Учасники, які задіяні у формуванні й забезпеченні безбар'єрності в туризмі

- органи державної влади й органи місцевого самоврядування, державні та комунальні заклади, підприємства, установи й організації;
- підприємства транспортної інфраструктури;
- суб'єкти туристичної діяльності;

Рис. 1. Цільові групи та суб'єкти, що задіяні у формуванні й забезпеченні безбар'єрності в туризмі

Джерело: побудовано за матеріалами [2].

У сучасному світі принципи доступності й інклюзії стають дедалі значущими, адже вони враховують права й потреби кожної людини, незалежно від її фізичних, когнітивних чи сенсорних особливостей. Вони сприяють формуванню гармонійного середовища, яке не лише дбає про комфорт, а й дарує яскраві враження, відкриваючи можливості для всіх без винятку.

Метою політики безбар'єрності є створення безперешкодного середовища для всіх груп населення, забезпечення рівних можливостей кожній людині реалізовувати свої права. Ідеться про доступ людини до роботи, інформації, освіти, сфери послуг, можливість вільно пересуватися в просторі, соціалізуватися й залучатися до життя громади. Політика безбар'єрності має стати наскрізною, її варто враховувати в усіх довгострокових рішеннях і програмах на національному та місцевому рівнях [1].

Фізична доступність – забезпечення комфортного пересування й користування інфраструктурою:

- адаптований транспорт і зручні під'їзні шляхи;
- доступні пішохідні зони та входи до будівель;
- наявність спеціального обладнання та пристосованих санвузлів;
- використання універсального дизайну й міжнародних символів доступності;
- відсутність фізичних і просторових бар'єрів

Цифрова доступність – зручність користування інформаційними ресурсами:

- доступність веб-сайтів туристичних операторів і сервісів;
- адаптовані онлайн-платформи та електронні системи бронювання.

Інформаційна доступність – легкий і зрозумілий доступ до необхідних даних:

- надання інформації в різних форматах (усний, письмовий, електронний, друкований);
- використання шрифту Брайля та інклюзивних комунікаційних засобів;
- орієнтація на універсальний дизайн інформаційних матеріалів

Організаційно-культурна доступність – формування інклюзивного й гостинного середовища:

- коректна взаємодія персоналу з усіма туристами;
- запобігання дискримінації та створення комфортного психологічного клімату;
- підвищення рівня обізнаності щодо принципів інклюзивності й толерантності

Рис. 2. Ключові аспекти формування й забезпечення безбар'єрності в туризмі

Джерело: побудовано за матеріалами [2].

Формування безбар'єрності в туризмі – це створення умов, за яких усі люди, незалежно від фізичних можливостей, віку чи інших факторів, можуть комфортно подорожувати та користуватися туристичною інфраструктурою (рис. 1).

У проєкті методичних рекомендацій з питань формування безбар'єрності в туризмі [2] під формуванням безбар'єрності в туризмі «рекомендують

вважати створення, забезпечення та підтримання відповідних умов доступності, які дозволяють забезпечити рівні можливості для реалізації туристичних послуг». Зокрема, доступність має охоплювати всі етапи надання туристичних послуг (систему управління в туристичній сфері, інформування й реклама, систему бронювання, міську інфраструктуру та архітектура, транспорт і транспортні вузли, заклади розміщення та харчування, а також туристичні об'єкти й атракції), забезпечуючи узгоджений й безперешкодний зв'язок між туристичними локаціями, сервісами та розвагами.

Крім того, передбачено що формування й забезпечення безбар'єрності в туризмі враховує такі складники (рис. 2):

Трансформація туризму задля його інклюзивності — шлях до створення більш стійкої, цифрової, соціально орієнтованої та відповідальної галузі. Такий підхід сприятиме розкриттю всього його потенціалу та зробить сферу туризму привабливою й доступною для всіх.

Список використаних джерел:

1. Безбар'єрність для всіх: пріоритетом 2024 року стануть доступні послуги в кожній громаді. URL: <https://ednannia.ua/news/nashi-novini/12572-bezbar-ernist-dlya-vsikh-prioritetom-2024-roku-stanut-dostupni-poslugi-v-kozhnij-gromadi>
2. Методичні рекомендації з питань формування безбар'єрності в туризмі: проєкт 2023. URL: <https://surl.li/rzhijt>